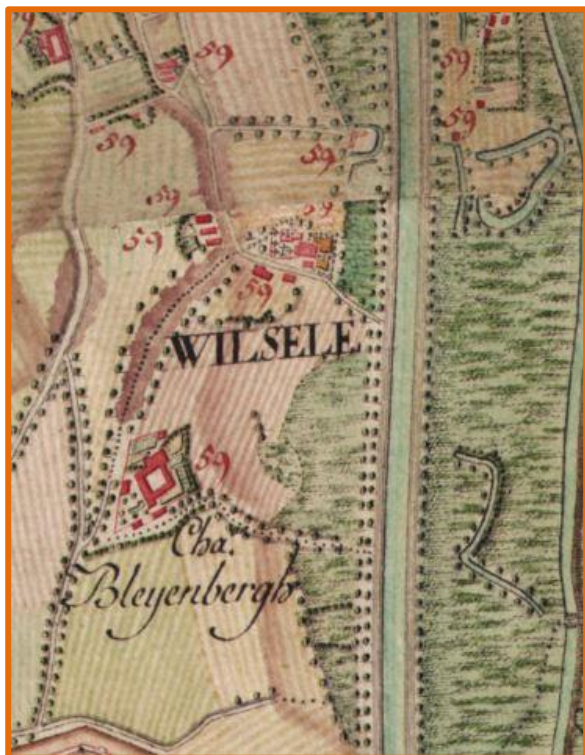

ARCHEOLOGIENOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

LEUVEN – AARSCHOTSESTEENWEG V

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & A. DOUCET

JANUARI 2020

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling. Leuven – Aarschotsesteenweg V

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Alexander Doucet

Projectnummer

2019L239

Plaats en datum

Kortenaken, januari 2020

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2019L239

ISSN 2034-5615

© 2020 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	4
1.3	<i>Onderzoeksopdracht</i>	7
1.4	<i>Werkwijze en strategie</i>	7
2	Bureauonderzoek	10
2.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	10
2.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data</i>	12
2.3	<i>Beknopte historische beschrijving</i>	20
2.4	<i>Datering en situering van het onderzochte gebied</i>	25
3	Resultaten bureauonderzoek	26
3.1	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	26
3.2	<i>Potentieel op kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek</i>	26
3.3	<i>Samenvatting</i>	26
4	Bibliografie	27
5	Figurenlijst	28
6	Plannenlijst	29

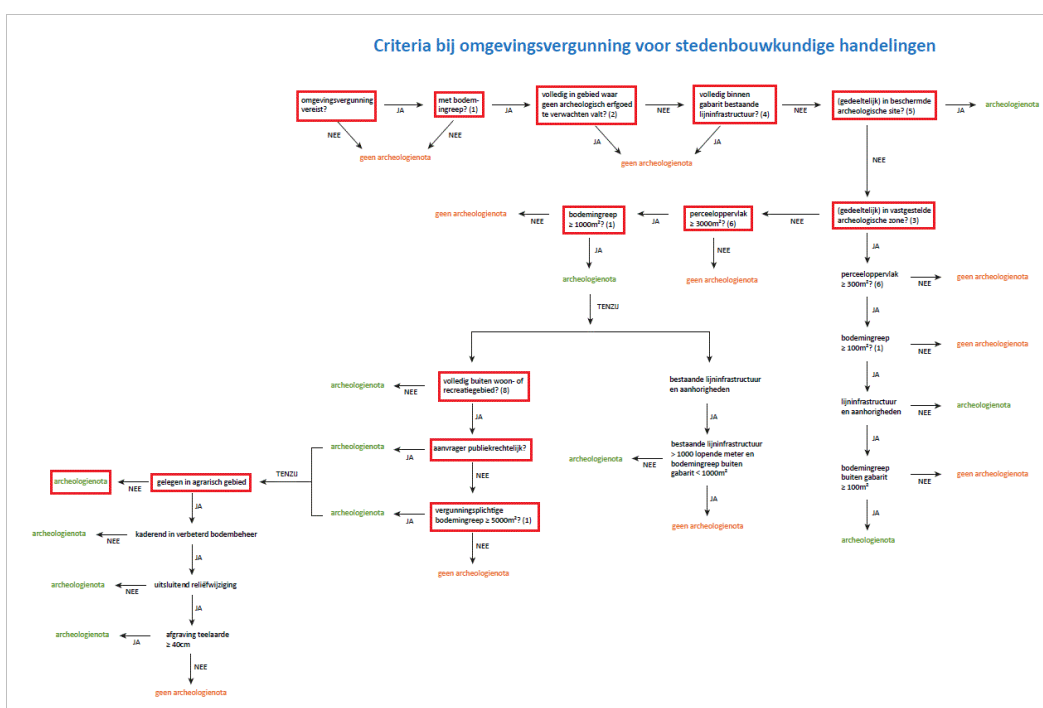
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het projectgebied aan de Aarschotsesteenweg in Wilsle (Leuven, Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zullen door de opdrachtgever de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige verhardingen verwijderd worden. Vervolgens zullen enkele nieuw gebouwen opgetrokken worden. Centraal op het terrein zal dit bestaan uit een grote ontvangsthal van ca. 800m², een biofilter van ca. 200m², een vergister van ca. 180m² en enkele losstaande units. In het zuiden van het projectgebied worden de restafval bunkers vervangen door een nieuwe bunker van ca. 650m² bestemd voor overslag van GFT.

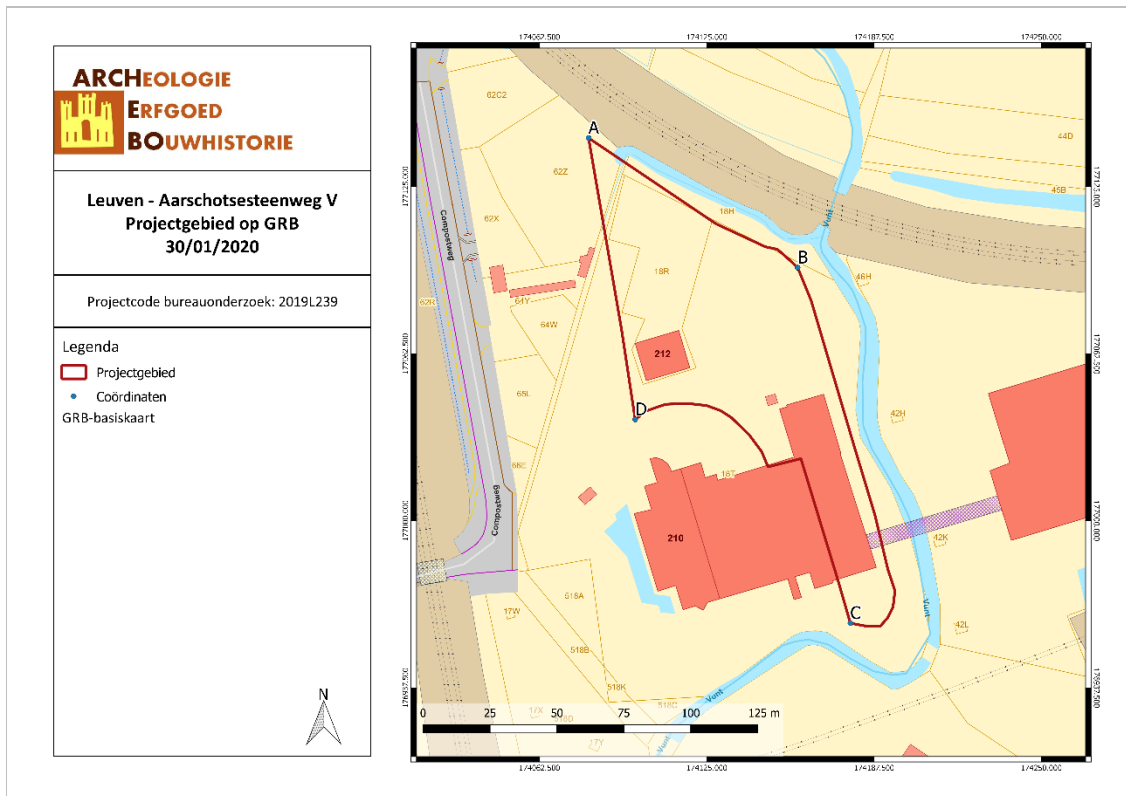
Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in januari 2020 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersonen bij de opdrachtgever waren dhr. Wouter Hoegaerts en dhr. Wim Vandereet. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd.

Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd. Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader een van de onderstaande aspecten aantoont is het verantwoord om een archeologienota met beperkte samenstelling op te stellen.

1. met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

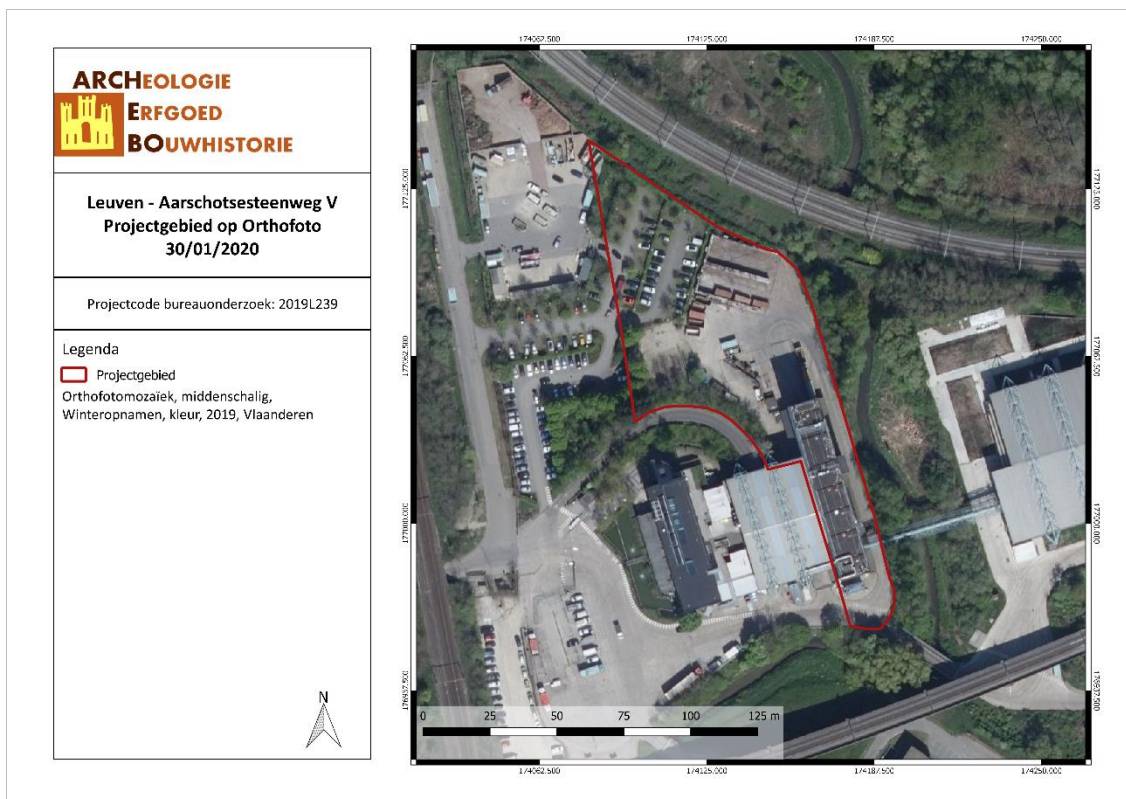
Administratieve fiche																									
Naam site:	Leuven – Aarschotsesteenweg V																								
Onderzoek:	Archeologienota met beperkte samenstelling																								
Ligging:	Vlaams-Brabant, Leuven, deelgemeente Wilsele, Aarschotsesteenweg, ten noorden van huisnummer 212																								
Kadaster:	Leuven, afdeling 6 (Wilsele), sectie C, perceelnummers 62Z (deel) en afdeling 7 (Kessel-Lo), sectie A, perceelnummer 18R, 18T (deel), 18H (deel)																								
Coördinaten:	<table border="0"> <tr> <td>A</td> <td>X</td> <td>174080.781433183</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>177143.214754255</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>X</td> <td>174158.926854058</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>177094.717160158</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>X</td> <td>174178.616219402</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>176961.719580134</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>X</td> <td>174098.21313679</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Y</td> <td>177037.915446367</td> </tr> </table>	A	X	174080.781433183		Y	177143.214754255	B	X	174158.926854058		Y	177094.717160158	C	X	174178.616219402		Y	176961.719580134	D	X	174098.21313679		Y	177037.915446367
A	X	174080.781433183																							
	Y	177143.214754255																							
B	X	174158.926854058																							
	Y	177094.717160158																							
C	X	174178.616219402																							
	Y	176961.719580134																							
D	X	174098.21313679																							
	Y	177037.915446367																							
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba																								
Projectcode bureauonderzoek:	2019L239																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Bewaarplaats archief:	Opdrachtgever																								
Grootte projectgebied:	ca. 7510 m ²																								
Uitvoeringsperiode:	Januari 2020																								
Reden van de ingreep	Sloop van bestaande bebouwing, opbreken aanwezige verharding en plaatsen nieuwbouw																								
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.																								
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, industriegebied, stedenbouwkundig, sloop, nieuwbouw																								

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

LEAA/20/01/30/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2020)

LEAA/20/01/30/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020)

Het projectgebied bevindt zich aan de Aarschotsesteenweg in Wilsele (Leuven, Vlaams-Brabant). Het terrein is grotendeels verhard, waarbij het noorden wordt benut als parking en het midden en noorden als containerpark voor bermmaaisel en groenafval. In het zuiden van het projectgebied worden de bunkers bestemd voor restafval en GFT ook opgenomen in de aanvraag.

Binnen het projectgebied zullen door de opdrachtgever de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige verhardingen verwijderd worden. Vervolgens zullen enkele nieuw gebouwen opgetrokken worden. Centraal op het terrein zal dit bestaan uit een grote ontvangsthal van ca. 800m², een biofilter van ca. 200m², een vergister van ca. 180m² en enkele losstaande units. In het zuiden van het projectgebied worden de restafval bunkers vervangen door een nieuwe bunker van ca. 650m² bestemd voor overslag van GFT.

Alle gebouwen en units zullen een gelijkaardige verstoring kennen als de voormalige verharding en gebouwen. Enkel de vergister zal een diepere verstoring kennen tot 4 meter diep. Echter dit is op een zeer beperkte oppervlakte van slechts 20m².

Randvoorwaarden

Er dienen geen randvoorwaarden worden opgenomen.

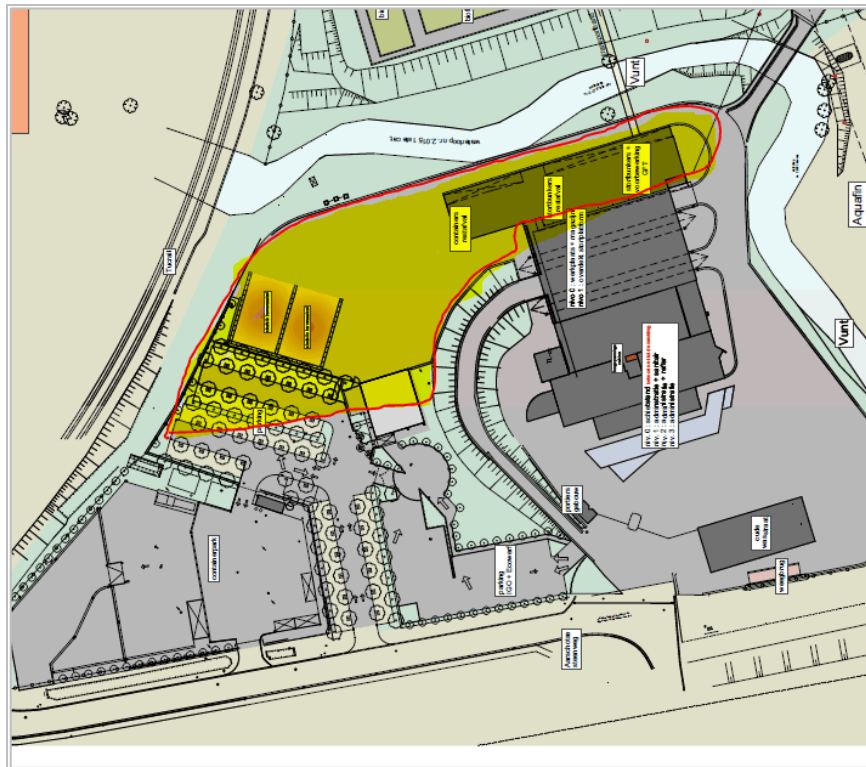
1.3 ONDERZOEKSOPDRACHT

Tijdens het bureauonderzoek dienen de onderstaande vragen beantwoord te worden:

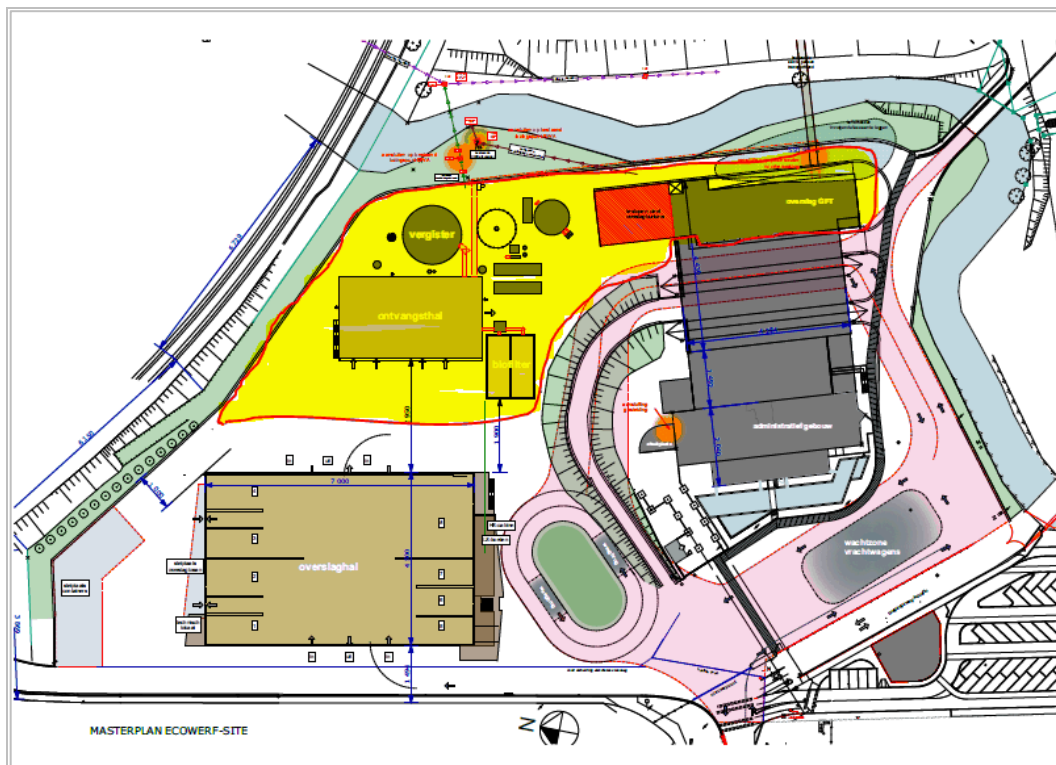
1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*
3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE

In het bureauonderzoek wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake historie, erfgoed en archeologie met betrekking tot de onderzoekslocatie en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het projectgebied. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied. De gebruikte kaarten werden in georeferende vorm gebruikt in het programma QGIS.

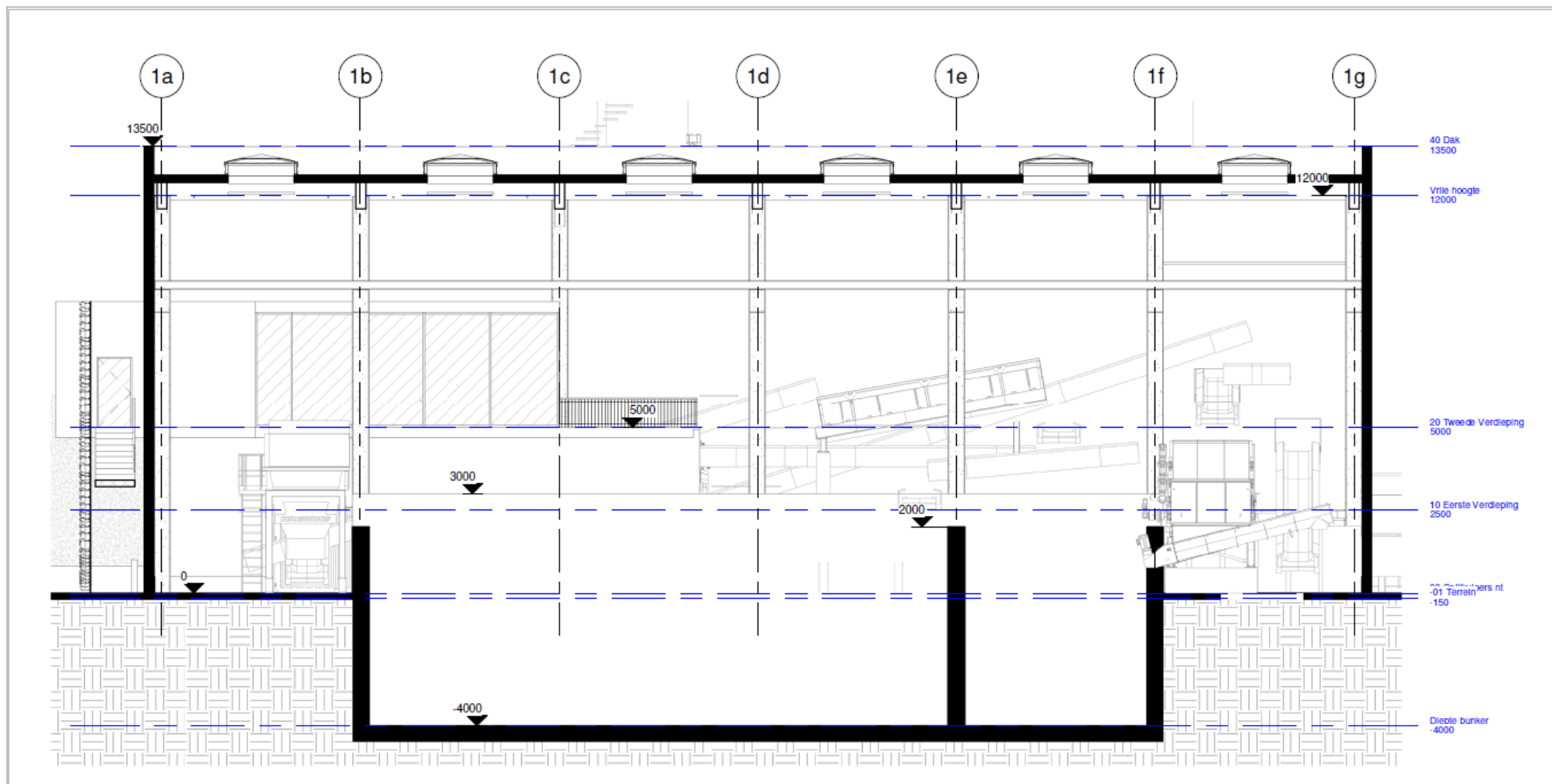

Figuur 4: Huidige toestand (Interleuven, 2019)

Figuur 5: Toekomstige toestand (Interleuven, 2019)

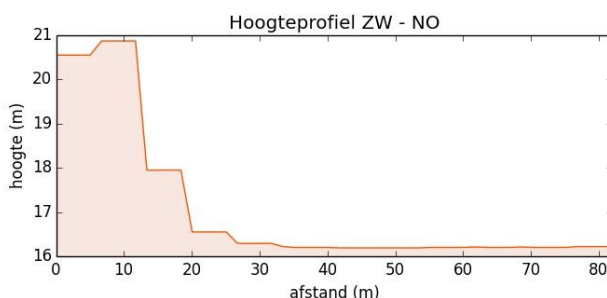
Figuur 6: Grondplan van vergistingsinstallatie, schaal 1/50 (Interleuven, 2019)

2 BUREAUONDERZOEK

Het bureauonderzoek blijft beperkt tot het beschrijven van de ontwikkeling en de minimale impact die deze heeft op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed. De landschappelijke context en een uitgebreide beschrijving van de archeologische en historische context worden niet opgenomen in de bureaustudie.

2.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

Het projectgebied is gelokaliseerd in de gemeente Wilsele, een deelgemeente van Leuven (Vlaams-Brabant). Volgens de Traditionele Landschappenkaart ligt het projectgebied in ‘Dijle-Gete-Demeras’. Het terrein zelf bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ca. 16 en 21m boven de zeespiegel.

Figuur 7: Hoogteprofiel van het projectgebied (Geopunt, 2020)

LEAA/20/01/30/3 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Situering van het projectgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2020)

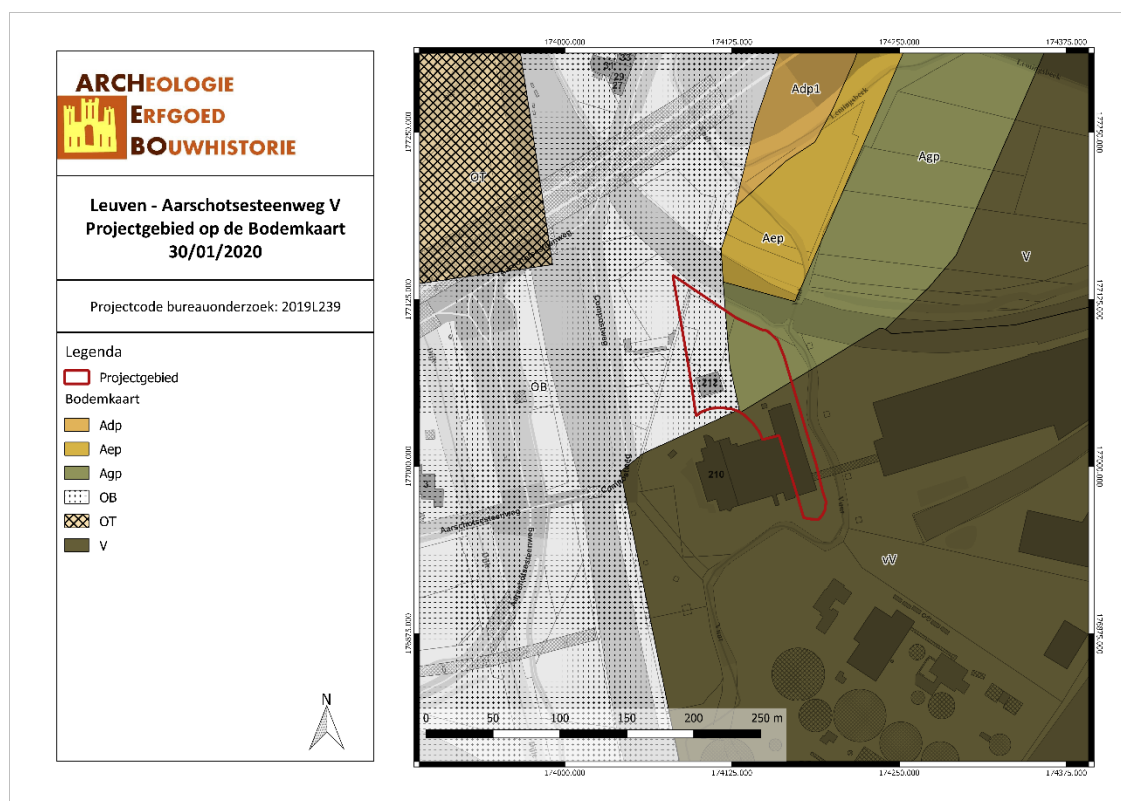
Op de Bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied gekarteerd als **OB** (onder bebouwing), **Agp** en **vV**. In de omgeving wordt de bodem gekarteerd als OT (vergraven terrein), Adp1 (matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling en met een dunne A horizont (< 40cm dikte), Aep (sterk gleyige gronden met reductiehorizont op leem zonder profielontwikkeling), Agp (gereduceerde gronden op leem zonder profielontwikkeling), vV (gronden op venig materiaal met een veensubstraat) en V (gronden op venig materiaal).¹

Serie vV: gronden op venig materiaal.

Deze groep omvat uiterst natte gronden op veen met meer dan 30% organische stof. De totale dikte van het veen overschrijdt zelden 60 cm. Onder het kleilig veen treft men humeuze donkere kleilaagjes aan die overgaan tot lichtgrijs zand. De waterhuishouding is zeer slecht, de bodems zijn permanent te nat. De veengronden zijn ongeschikt voor landbouw en bosbouw. Na drainering kunnen ze gebruikt worden voor bepaalde loofhoutsoorten en aangepaste populiervariëteiten.

Serie Agp: gereduceerde gronden op lemig materiaal zonder profielontwikkeling.

Deze uiterst slecht gedraineerde grondwatergronden vertonen een verveende humuslaag; de grijze tot blauwgrijze reductiehorizont begint onmiddellijk onder de bovenlaag. Deze bodems staan het grootste deel van het jaar onder water en zijn ongeschikt voor akker- en weiland; ook populier geeft geen goede resultaten. De verbreiding is beperkt tot de lage kommen in beekvalleien en moerassige vlekken rond bronniveaus.

LEAA/20/01/30/4 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (DOV, 2020)

¹ E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 18, 106, 110, 168, 169, 175.

2.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

Voor de archeologische en erfgoedkundige data werd gebruik gemaakt van de cartografische gegevens van zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) als de Inventaris van Onroerend Erfgoed (IOE). Binnen het projectgebied bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedkundige relictten.

De CAI toont enkele vondsten in de omgeving binnen een straal van 1km aan:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
971	Kling	Steentijd
3443	Lithisch materiaal	Steentijd
208952	Verdedigingslinie Beleg van Leuven	Nieuwe Tijd
951	Pijlpunt	Bronstijd
212236	Site met Walgracht	Nieuwe Tijd
165283	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
165284	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
165286	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
165287	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
1647	Artefacten en lithisch materiaal	Steentijd
953	Twee bijlen	Steentijd
3447	Puin, aardewerk, bronzen voorwerpen, spijkers en dierlijk bot	Romeinse Tijd
150656	Aardewerk	Bronstijd
209529	Microkling	Steentijd
165082	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
1446	Lithisch materiaal	Steentijd
165083	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
165084	Bunker KW-linie	Nieuwste Tijd
2474	Sint-Martinuskerk	Nieuwe Tijd
222771	Frans Kampement	Nieuwe Tijd
157581	Afslagen	Steentijd

Vanaf ca. 200m ten noordwesten van het projectgebied zijn over een langere afstand (westwaarts) sporen gevonden van een 17de-eeuwse verdedigingslinie (CAI 208952). Deze verdedigingslinie dateert van het Beleg van Leuven. Ten westen van het projectgebied bevinden zich nog drie CAI-locaties, namelijk CAI 3447, CAI 157581 en CAI 157583. Binnen CAI-locatie 3447 zijn meerdere vondsten uit de Midden-Romeinse Tijd aangetroffen, waarvan een deel toevalsvondsten zijn en een deel werd gevonden tijdens een opgraving. Het betreft puin van een klein een zeer eenvoudig Romeins gebouw, scherven (waaronder terra sigillata), bronzen voorwerpen (waaronder een fibula, een fragment van een haarspeld, een spijker voor versiering, een lepel zonder hecht, een fragment van een bassin en een greep van een deur), spijkers en dierlijk bot. Het puin van het gebouw bevatte een stuk betonvloer en een 3 m lange en 2,45 m brede kelder met zeer onverzorgd muurwerk, mortel van slechte kwaliteit en een parament van halve tegulae, bruin geschilderde pleister, leien platen uit de omgeving van Stavelot of Rocroi, tegulae, verbrande resten van vakwerkmuren en vensterglas. Binnen CAI 157581 zijn afslagen uit het Mesolithicum, een afslag van een gepolijst stuk uit het Neolithicum en Middeleeuws aardewerk aangetroffen en binnen CAI 157583 zijn afslagen uit het Mesolithicum, afslagen en een spitskling uit het Neolithicum en Middeleeuws aardewerk aangetroffen. Alle vondsten binnen deze twee CAI-locaties werden gevonden tijdens een veldprospectie.

Ten noorden van het projectgebied staan vier bunkers uit de verdediging 2de lijn van de KW-linie (CAI 165283, 165284, 165286 en 165287). De bunkers staan op ca. 550m, 650m en 800m van het projectgebied. Ca. 700m ten noordoosten van het projectgebied zijn één 1 kling uit de Steentijd (CAI 971) en een gepolijste bijl met bruin-gele patina en een spits-dunnekkige bijl met ovaalvormige doorsnede en min of meer steil gezette boorden uit het Neolithicum (CAI 953) gevonden. De kling werd aangetroffen tijdens een veldprospectie, de twee bijlen waren toevalsvondsten.

Ten oosten van het projectgebied, tussen ca. 800 en 1250m, zijn drie CAI-locaties gekend. Het betreft in de eerste plaats CAI-locatie 209529, waar een gebroken microkling in silex uit de Steentijd is gevonden. Binnen CAI-locatie 951 zijn meerdere sporen en vondsten aangetroffen, waaronder een pijlpunt met staart en vleugeltjes uit de Bronstijd en een 15-tal fragmenten aardewerk uit de Midden-IJzertijd. De kleur van het aardewerk varieert van bruinrood naar donkerbruin voor het buitenoppervlak en is zwart voor de kern. De klei werd voornamelijk gemagerd met grove zandkorrels en organisch materiaal. Het aardewerk werd aangetroffen in een erosiepakket, wat duidt op nabijgelegen nederzettingssporen, tijdens veldprospectie, boringen en een mechanische prospectie. Binnen deze CAI-locatie werden tevens sporen van een burcht uit de Volle Middeleeuwen gevonden tijdens een opgraving. Deze burcht was opgetrokken in rode baksteen en dakpannen maar ook kalkzandsteen en ijzerzandsteen werd gebruikt. Daarnaast werden ook tegels en aardewerk aangetroffen. De burcht werd door graaf Lambrecht I opgericht als voorpost in de verdediging van Leuven. In 1831 was de burcht helemaal vervallen en werd de ruïne opgeruimd. Tijdens een geofysisch onderzoek in 2012 zijn overblijfselen van de fundamenten opgespoord. De burcht zou een onderdeel kunnen zijn van de Tempeliersburcht Kesselstein. Uit een DHM-onderzoek in 2014-2015 bleek dat de Kesselstein een versterking was bestaande uit een buitenmuur, een vierkant binnengebouw op het hoogste punt, met ronde torens aan de zuidkant en mogelijks een waterput in het noorden. Het gehele complex mat ca. 50 x 25 meter.

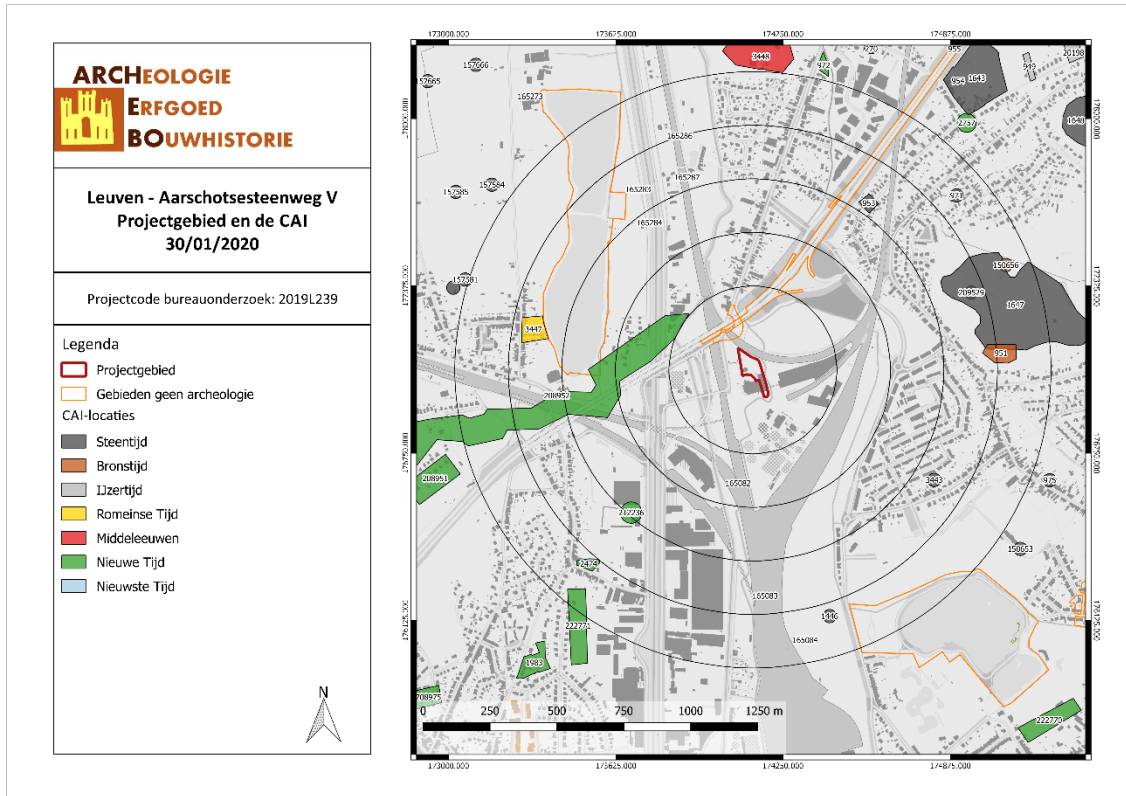
Binnen CAI-locatie 1647 werden zeer veel sporen en vondsten uit verschillende periodes aangetroffen. Het betreft in de eerste plaats silex artefacten uit het Midden-Paleolithicum, voornamelijk van een grijze kleur en wit of bruin gepatineerd. Soms zijn beide patina's aanwezig, glans is slechts op enkele artefacten aanwezig. De meeste artefacten zijn onvers, ze vertonen een gerold aspect. De artefacten betreffen 11 afslagen, 1 Levalloiskern, 1 onregelmatige kern, 2 kernfragmenten, 2 enkelvoudige convexe boordschrabbers, 1 dubbele convexe boordschrabber, een concave convergente boordschrabber op een Levalloisafslag, 1 dwarsschrabber op een dikke afslag, 1 ovale vuistbijl met hiel, 1 atypische Levalloiskern uit wit-geel gepatineerd silex (zwak gecorrodeerd), 1 geretoucheerde afslag uit bruin-geel gepatineerd silex met dikke dubbele slagbult en brede hiel, een distaal dikke eindschrabber, een afslag en een grote afslag met sterk beschadigde boorden. Er werden ook meer dan 100 werktuigen in silex, wommersom en glimmerzandsteen uit het Laat-Mesolithicum (kernen, schrabbers, boor, stekers, spitsen, pijlsnede, pijlpunten, micro-klingen, bijlen, werpstenen en gebroken klingen (Het oppervlaktemateriaal wordt bewaard in de verzamelingen Boschmans, Gilson en Scheys, Enkele voorwerpen worden bewaard in het Museum te Aarschot (gift Boschmans)), een gepolijste bijl, een bladvormig pijlpunt en een gesteelde en gevleugelde pijlpunt uit het Neolithicum, aardewerk, weefgewichten/spinschijfjes, natuursteen, organisch materiaal, verbrande huttenleem en sporen van een hoogtenederzetting uit de Midden-IJzertijd en aardewerk uit de Romeinse Tijd gevonden tijdens veldprospecties, boringen en een archeologische opgraving. De Neolithische, gepolijste bijl is gemaakt uit grijze, gevlekte silex met lichtwitte patina. Het is een breednekkige bijl met onvolledig gepolijste boorden en een spits-ovale doorsnede. De hoogtenederzetting uit de Midden-IJzertijd bestond uit een versterking op een hooggelegen landrug die aan één zijde (oostkant) door een wal en gracht is afgesloten. In de noordwesthoek van de Kesselberg werden nederzettingen aangetroffen door de heer Scheys. In 1968 werden vier kuilen gedocumenteerd in het kader van zware bodemverstoringen door een motorcrosscircuit. Binnen de wal werden ook het aardewerk en organisch materiaal aangetroffen. Het organisch materiaal bestond uit verkoold graankorrels (rogge of spelt en tarwe), stuifmeel en dierentanden, gevonden in situ in een haard of silo. Het aardewerk was handgemaakt, en bestond uit ruw aardewerk zonder of met weinig uitgesproken lip, biconisch aardewerk, schalen met geknikt profiel, aardewerk met afgerond

profiel en verdikte lip, aardewerk met licht uitstaande rand, aardewerk met kamversiering, Harpstedtaardewerk en Marnekeramiek. De natuursteen uit de Midden-IJzertijd omvatte een brok ijzersteen uit de vuurhaard met duidelijk een purperen verkleuring door het vuur, een kraal in barnsteen en maalstenen. Het Romeins aardewerk werd aan het oppervlak aangetroffen, in de boringen werd een uitgebreide grijze vlek gevonden onder de bebouwde laag (sporen van een lemen hut of huis?). Tenslotte werd binnen CAI-locatie 1647 ook een wal uit de Late IJzertijd gevonden tijdens een onderzoek uitgevoerd door Mertens. De wal bestond uit aarden wallen met daarbovenop een palenrij en uit een 14m brede gracht. Het best bewaarde gedeelte van de wal bevindt zich aan de oostzijde, waar de heuvelpunt aansluit bij de Brabantse hoogvlakte. In de kern van de wal werden aardewerkfragmenten aangetroffen. In 2012 werd een geofysisch onderzoek uitgevoerd, waarbij een slecht gedefinieerde lineaire anomalie een deel van een aarden wal kan representeren. Tijdens een booronderzoek en mechanische prospectie in 2014 en 2015 werd geconstateerd dat de wal bestaat uit een ca. 6 m brede kern van verscheidenen opgeworpen lagen met relatief veel ijzerzandsteenstukken. De bewaarde hoogte is 1,8 m en de breedte is ca. 11 m. De bijhorende gracht bevindt zich op ca. 6,5 m en is ca. 3,8 m breed en 1,2 m diep. De gracht was zeer waarschijnlijk een droge gracht. Deze wal was in het noordwesten anders van opbouw: opeenvolgende lagen donkerbruin zand, met veel aardewerkscherven. Dit geeft aan dat voor de wal nederzettingmateriaal uit een oudere fase werd gebruikt. De gracht is waarschijnlijk in de Vroege Middeleeuwen opgevuld geraakt.

Ca. 800m ten zuidoosten van het projectgebied zijn schrabbers, een klingschrabber, een hoesteker, een microlithische spits, een afgeknotte lemmer en een boortje uit silex, Wommersom en ftaniet uit het Vroeg-Mesolithicum, maalsteenfragmenten en een paar verkoolde graankorrels, een halve parel in bruinrode barnsteen, een slingersteen (39x25mm) en handgevormd aardewerk uit de Late IJzertijd en tenslotte een paar scherven uit de Romeinse Tijd gevonden (CAI 3443). Het handgevormd aardewerk uit de Late IJzertijd had ruw besmeurde wanden en was versierd met kuiltjes of groefjes, die aangebracht waren met de vingertop of met de nagel. Het aardewerk heeft een bruine tot donkerbruine kleur langs de binnen- en buitenzijde, de kern heeft een zwarte kleur. Grote zandkorrels werden voornamelijk gebruikt als magering. Alle vondsten binnen CAI-locatie 3443 werden aangetroffen tijdens een controle van de werken en tijdens veldprospectie.

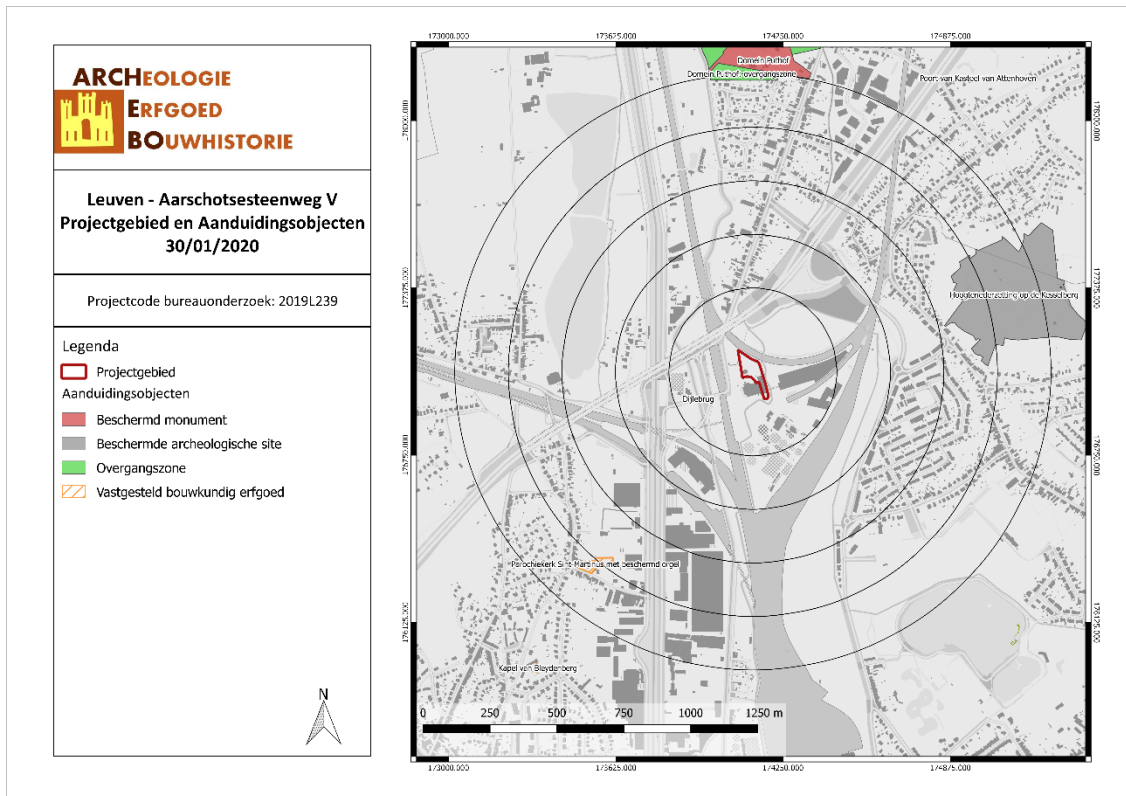
Ca. 400m en ca. 850m ten zuiden van het projectgebied staan een bunker uit de verdediging 1ste lijn van de KW-linie (CAI 165082) en een 20ste-eeuwse bunker (CAI 165083). Ca. 1000m ten zuiden van het terrein is lithisch materiaal uit de Steentijd aangetroffen tijdens een veldprospectie (CAI 1446). Het wordt bewaard in de verzamelingen Scheys en Boschmans.

Tenslotte zijn ca. 650m ten zuidwesten van het projectgebied sporen van een 18de-eeuwse site met Walgracht (CAI 212236) gevonden. Ca. 900m ten zuidwesten van het terrein staat de 18de-eeuwse Sint-Martinuskerk (CAI 2474).

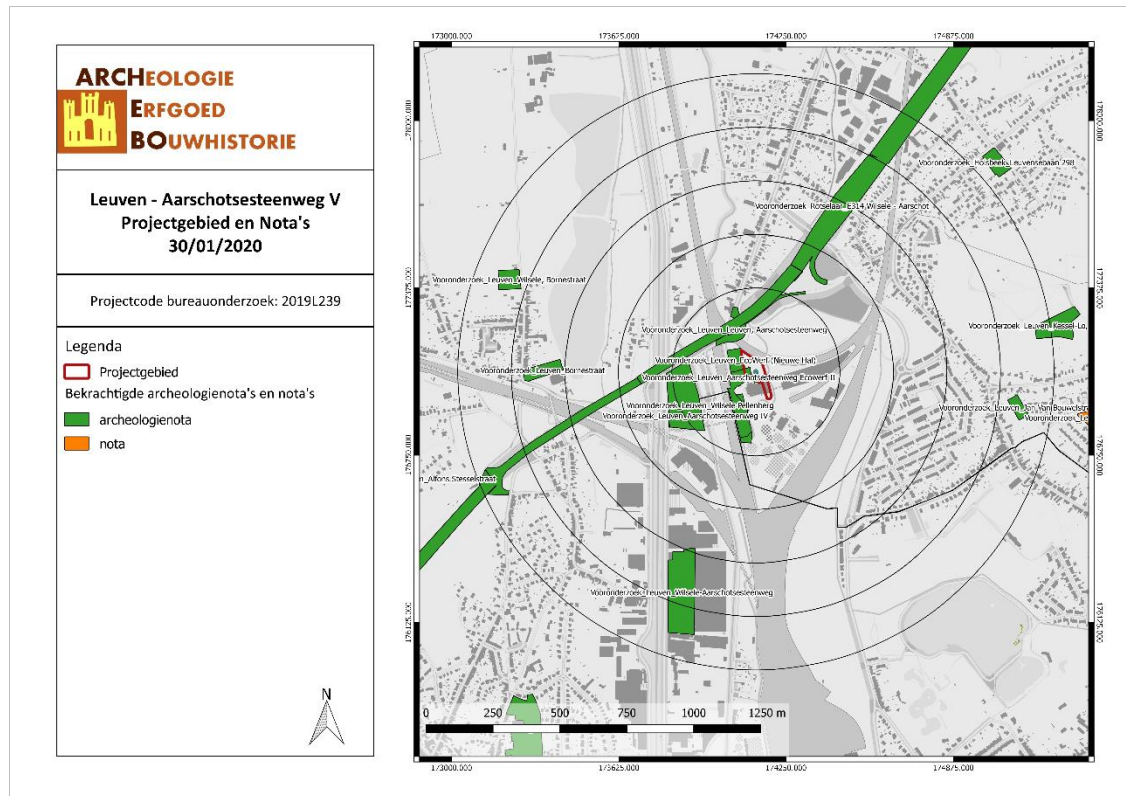
LEAA/20/01/30/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied en de archeologische data op de basiskaart (CAI, 2020)

LEAA/20/01/30/6 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied en de erfgoedkundige data op de basiskaart (IOE, 2020)

LEAA/20/01/30/7 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Situering van het projectgebied en de archeologienota's en nota's (CAI, 2020)

In augustus 2019 heeft ARCHEBO bvba een archeologienota (ID 12128) (ID 8580) opgesteld voor I een projectgebied ter hoogte van de Aarschotsesteenweg in Wilsela (Leuven), net ten westen van het huidige projectgebied. Er waren reeds drie archeologienota's opgesteld, een net ten zuiden van het projectgebied (ID 8580), een voor het zuidelijke deel van het toenmalige projectgebied (ID 3725) en een voor het noordelijke deel van het toenmalig projectgebied (ID 7140). De vier archeologienota's kwam tot dezelfde conclusie, namelijk dat de bodem door het bouwen van het huidige industrieterrein reeds voor verstoring van de bodem heeft gezorgd en dat de geplande werken geen extra verstoring zullen veroorzaken. Hierdoor werd geen verder onderzoek opgelegd en het terrein bijgevolg vrijgegeven.²

In januari 2017 heeft het VEC bvba een archeologienota (ID 1622) opgesteld voor een projectgebied ter hoogte van de Aarschotsesteenweg in Wilsela, net ten noorden van het huidige projectgebied. Deze werd geschreven naar aanleiding van de aansluiting van de E314 op de N19 d.m.v. een tunnelbak onder de bestaande infrastructuur. Uit boorbeschrijving blijkt dat de bovenste delen van de Quartaire bodem weg geërodeerd zijn, waardoor de kans zeer klein is dat archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum intact bewaard zijn. Gezien de natte, gereduceerde bodems, die niet aantrekkelijk waren voor bewoning of ander gebruik, wordt de kans op de aanwezigheid van resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd klein ingeschat. Er is dus een lage archeologische verwachting voor het projectgebied. Door deze lage verwachting en door de ligging te midden van bestaande infrastructuur werd geen vervolgonderzoek opgelegd en het terrein vrijgegeven.³

Een maand later heeft het VEC een archeologienota geschreven voor een projectgebied ter hoogte van het viaduct in Wilsela (ID 2047), dat ten noorden van het huidige projectgebied loopt. De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek en werd geschreven n.a.v. de plannen om het viaduct te Wilsela te verbreden, een fietstunnel aan te leggen en geluidsschermen te plaatsen. Tenslotte zal ook de oever van de Vunt verstevigd worden. Na het bureauonderzoek kon men concluderen dat er mogelijks resten aanwezig kunnen zijn uit de Late Steentijd tot en met de IJzertijd en vanaf de Late Middeleeuwen tot de jaren 1970. Aangezien de zone grotendeels bestaat uit een aarden ophoging, heeft het VEC een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. In 2 van de 4 boringen werden afzettingen aangetroffen, waar in het verleden reeds een prehistorische bijl was aangetroffen. Een werfbegeleiding zou aangeraden zijn, maar is niet mogelijk doordat de graafwerken niet per laag en in een hoek van 45° worden uitgevoerd. Het gebied werd vrijgegeven, mits de grootste aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid op het aantreffen van archeologische resten.⁴

In januari 2018 werd door BAAC een archeologienota met beperkte samenstelling (ID 6373) geschreven voor het projectgebied rond de E314 in Rotselaar en Wilsela. Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd, archeologisch vervolgonderzoek was niet aangewezen gezien de reeds aanwezige bouwwerken

---

² Jan Claesen e.a., "Archeologienota Leuven - Aarschotsesteenweg EcoWerk", Verslag van Resultaten (Kortenaken: ARCHEBO bvba, juni 2017); Jan Claesen e.a., "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg Ecowerf II", Verslag van Resultaten (Kortenaken: ARCHEBO bvba, april 2018); Jan Claesen e.a., "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg III", Archeologienota (Kortenaken: ARCHEBO bvba, september 2018), Jan Claesen e.a., "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven – EcoWerk (Nieuwe Hal)" Archeologienota (Kortenaken: ARCHEBO bvba, augustus 2019).

³ R. Datema, "N19 Leuven, hertracering Aarschotsesteenweg ter hoogte van Duitse Brug (KW05)", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, januari 2017), 5, 35.

⁴ Jeroen Vermeersch en Jonathan Huizer, "Viaduct Wilsela fase 2, Wilsela (gemeente Leuven)", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, februari 2017), 5, 67.

(autosnelweg), gezien de zeer smalle en beperkte oppervlakte van de extra wegverbredingen en gezien het vrijwel onbestaand aanroeren van het juiste archeologische niveau door een afgraving van 20cm.⁵

In april 2017 heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota (ID 2882) opgesteld n.a.v. het bouwen van een hoogspanningsstation en de aanleg van een ondergrondse elektrische leiding. Er werd echter geopteerd voor een alternatieve route, waardoor een nieuwe archeologienota (ID 3660) nodig was. De resultaten uit het bureauonderzoek en het advies waren hetzelfde. Er werd geen archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd door de minimale ingreep bij de aanleg van het tracé en door de kleine oppervlakte van het terrein ter hoogte van de Lange Lostraat.⁶

In november 2018 heeft ARCHEBO bvba nog een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Aarschotsesteenweg (ID 9446), gelegen aan de overkant van de Aarschotsesteenweg. Uit het bureauonderzoek bleek dat het terrein reeds verstoord is door het bouwen van de industriële bebouwing uit de tweede helft van de 20ste eeuw. Er werd dan ook geen verder onderzoek geadviseerd.⁷

In oktober 2016 heeft ABO nv een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Aarschotsesteenweg 88 in Willele (ID 784), tussen ca. 700 en 1000m ten zuiden van het huidig projectgebied. Door de ligging nabij water, in combinatie met vruchtbare leembodems werd het potentieel voor menselijke activiteit in het verleden hoog ingeschat. Het terrein is echter sterk vergraven en heeft kunstmatige bodems. Daarbovenop is het terrein ook bebouwd met industrie- en handelsinfrastructuur. Hierdoor wordt het archeologische potentieel dan weer zeer laag ingeschat. Door dit laag potentieel op archeologische resten, is er dan ook een laag potentieel tot kennisvermeerdering, waardoor verder onderzoek niet nuttig of nodig wordt geacht.⁸

In 2017 heeft dhr. Bart Vanmontfort van de eenheid prehistorische archeologie aan de KULeuven een archeologienota met beperkte samenstelling geschreven voor een projectgebied ter hoogte van Bornestraat 2 in Willele (ID 2147), ca. 700m ten westen van het huidig projectgebied. Er waren verschillende redenen waarom na het bureauonderzoek besloten werd geen vervolgonderzoek op te leggen. In de eerste plaats was de oppervlakte van de toekomstige verkaveling beperkt. Een groot deel van deze verkaveling ligt binnen parkgebied, waardoor enkel binnen een kleinere oppervlakte graafwerken uitgevoerd mogen worden in de toekomst. Tenslotte waren er geen directe aanwijzingen voor een hoge archeologische waarde.⁹

In oktober 2018 heeft ABO NV een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Bornestraat in Willele (ID 8946), ca. 850m ten noordwesten van het huidig projectgebied. De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek. De gegevens uit de CAI wijzen op een potentieel voor resten vanaf de Steentijd. Uit het bodemonderzoek is gebleken dat de E-horizont niet meer aanwezig is en dat de Bt-horizont bovenaan weggegraven is. Archeologische resten kunnen zich echter nog in de afgetopte Bt- of in de C(g)-horizont bevinden. Het potentieel tot kennisvermeerdering wordt als hoog

---

⁵ Margot Vander Cruyssen, "Archeologienota met beperkte samenstelling - E314 Willele: Verslag van Resultaten" (Gent: BAAC, januari 2018), 32-33.

⁶ Christine Swaelens, "Archeologienota met beperkte samenstelling Willele - Pellenberg", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Gent: BAAC Vlaanderen bvba, april 2017); Christine Swaelens, "Archeologienota met beperkte samenstelling Willele - Pellenberg", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Gent: BAAC Vlaanderen bvba, juni 2017), 4-5, 33.

⁷ Jan Claesen e.a., "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg EcoWerf IV", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Kortenaken: ARCHEBO bvba, november 2018), 26.

⁸ Lies Dierckx, "Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Willele, Aarschotsesteenweg 88", Verslag van Resultaten (Gent: ABO nv, oktober 2016), 88.

⁹ Bart Vanmontfort, "Archeologienota met beperkte samenstelling Willele Bornestraat 2", Archeologienota (Leuven: KULeuven - eenheid prehistorische archeologie, februari 2017), 7.

ingeschat, behalve voor Steentijdresten, waarvoor de verwachting eerder laag is, maar niet uitgesloten kan worden. Het deel van het projectgebied dat binnen agrarisch gebied valt, mag niet verder onderzocht worden en wordt dus vrijgegeven. De rest van het projectgebied zal onderworpen worden aan een proefsleuvenonderzoek. Dit onderzoek is tot op heden nog niet uitgevoerd.¹⁰

Tenslotte heeft ABO nv in december 2017 een archeologienota geschreven voor een projectgebied aan de Jan Van Bouwelstraat in Leuven (ID 5988), ca. 1000m ten oosten van het huidige projectgebied. Uit het bureauonderzoek bleek dat er een hoog potentieel op kennisvermeerdering is voor het projectgebied. Het terrein is sinds de 18de eeuw onbebouwd gebleven en de geplande werken zullen de bodem sterk verstoren. Om die reden heeft ABO nv een verkennend archeologisch booronderzoek geadviseerd, al dan niet gevolgd door een waarderend archeologische booronderzoek en proefputten in functie van Steentijd-artefactensites en gevolgd door een proefsleuvenonderzoek.¹¹

---

¹⁰ Evelien Dirix, “Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Bornestraat te Wilssele (Leuven, prov. Vlaams-Brabant)”, Archeologienota - Verslag van Resultaten (Hasselt: ABO nv, oktober 2018), 59–60.

¹¹ Julie Hagen, “Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Jan Van Bouwelstraat te Kessel-Lo, Leuven (Vlaams-Brabant)”, Archeologienota - Verslag van Resultaten (Aartselaar: ABO nv, december 2017), 45; Julie Hagen, “Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Jan Van Bouwelstraat te Kessel-Lo, Leuven (Vlaams-Brabant) - PvM”, Archeologienota - Programma van Maatregelen (Aartselaar: ABO nv, december 2017), 9, 12, 14, 15.

2.3 BEKNOPT HISTORISCHE BESCHRIJVING

Witsele wordt in 1154 vermeld als Wilcela, andere varianten op de plaatsnaam zijn Wilzeleh (1164), Wilselle (1170-1190) en Witslele (vanaf 1218).

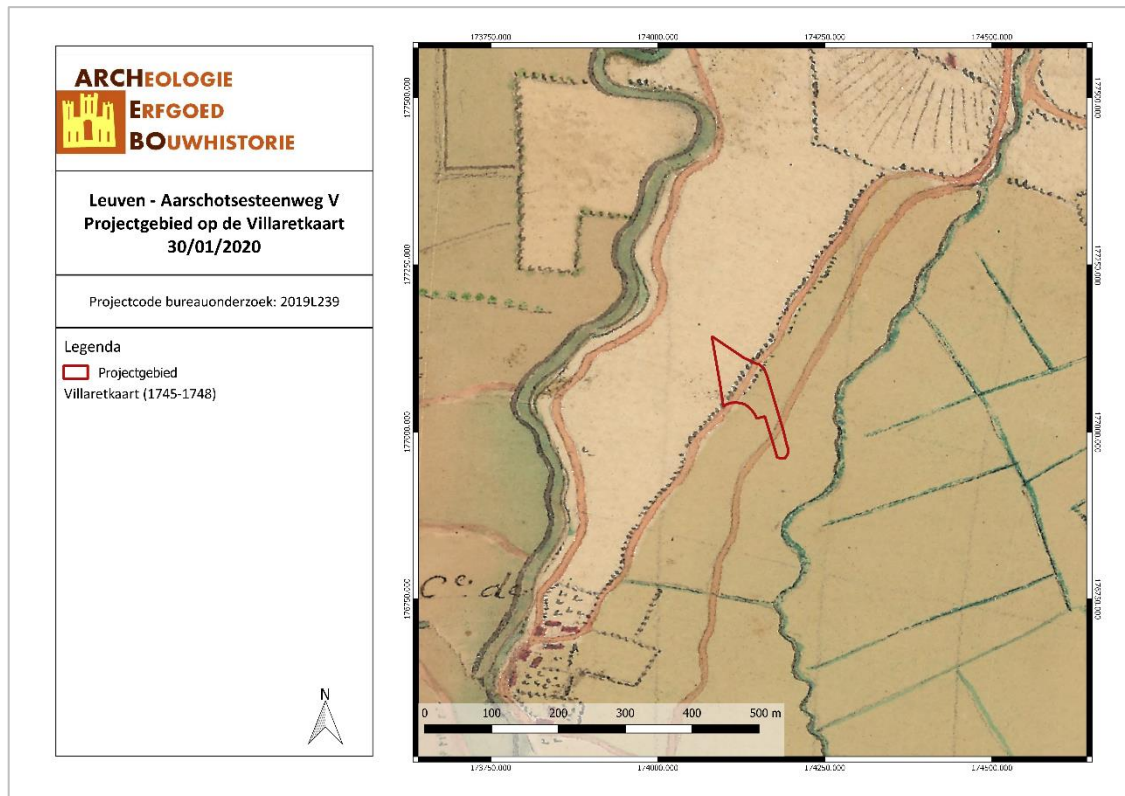
Eeuwenlang heeft Witslele slechts één parochie, de Sint-Martinusparochie. De grenzen van deze gemeenten komen quasi overeen met deze van de huidige gemeente Witslele. Aan het einde van de 18de eeuw wordt de burgerlijke gemeente opgericht, waarbij de grenzen van de parochie overgenomen worden. De eerste parochie is vermoedelijk in de loop van de 10de eeuw opgericht, toen de Franken, bekeerd tot het christendom, zich langs de oevers van de Dijle vestigden. In de Late Middeleeuwen was Witslele een populair bedevaartsoord door het Onze-Lieve-Vrouwebeeld op de Roesselberg. Later werd het beeld verplaatst naar de Sint-Martinuskerk. Vanaf de Frankische bestuurders tot 1559 behoort Witslele tot het bisdom Luik (niet te verwarren met het prinsbisdom). Tijdens de Beeldenstorm werd de Sint-Martinusparochiekerk niet gespaard. In 1559 worden de bisdommen na de pauselijke bul Super Universas hervormd, waardoor de Spaanse koning en landvoogden meer controle hadden over de kerkelijke praktijken. Na deze hervorming was de parochie Witslele een deel van het nieuw opgerichte aartsbisdom Mechelen-Brussel. In de 18de eeuw, tijdens het Oostenrijks bestuur, is de huidige Sint-Martinuskerk gebouwd in opdracht van het kapittel van Sint-Pieter in Leuven.

In Witslele-Putkapel stonden voornamelijk boerderijen, terwijl in Witslele-Dorp voornamelijk handelslieden woonden. De dorpskern is geleidelijk van Dorp naar Putkapel verschoven. De naam Putkapel komt van een waterput en kapel gewijd aan Sint Agatha, de patroonheilige van de gemeente. Deze kapel is echter afgebroken nadat meer noordwaarts een neogotische kerk is gebouwd door Pieter Langerock.

Rond de 13de eeuw wordt Witslele bestuurd door enkele families, gekend als de Heren van Witslele en Put. De families woonden in het Puthof. In de 16de eeuw had de Spaanse koning controle over o.a. deze streek en in de 18de eeuw bevond Witslele zich onder Oostenrijks bestuur. Sinds de gemeentefusies van 1 januari 1977 is Witslele een deelgemeente van Leuven. Voor deze fusie bestaat Witslele uit twee parochies, namelijk Witslele-Dorp (Zuid- of Hoog-Witslele) en Witslele-Putkapel (Noord- of Laag-Witslele). Deze parochies worden van elkaar gescheiden door de Leuvense Vaart, de spoorlijn Leuven-Brussel en de spoorlijn Leuven – Mechelen.

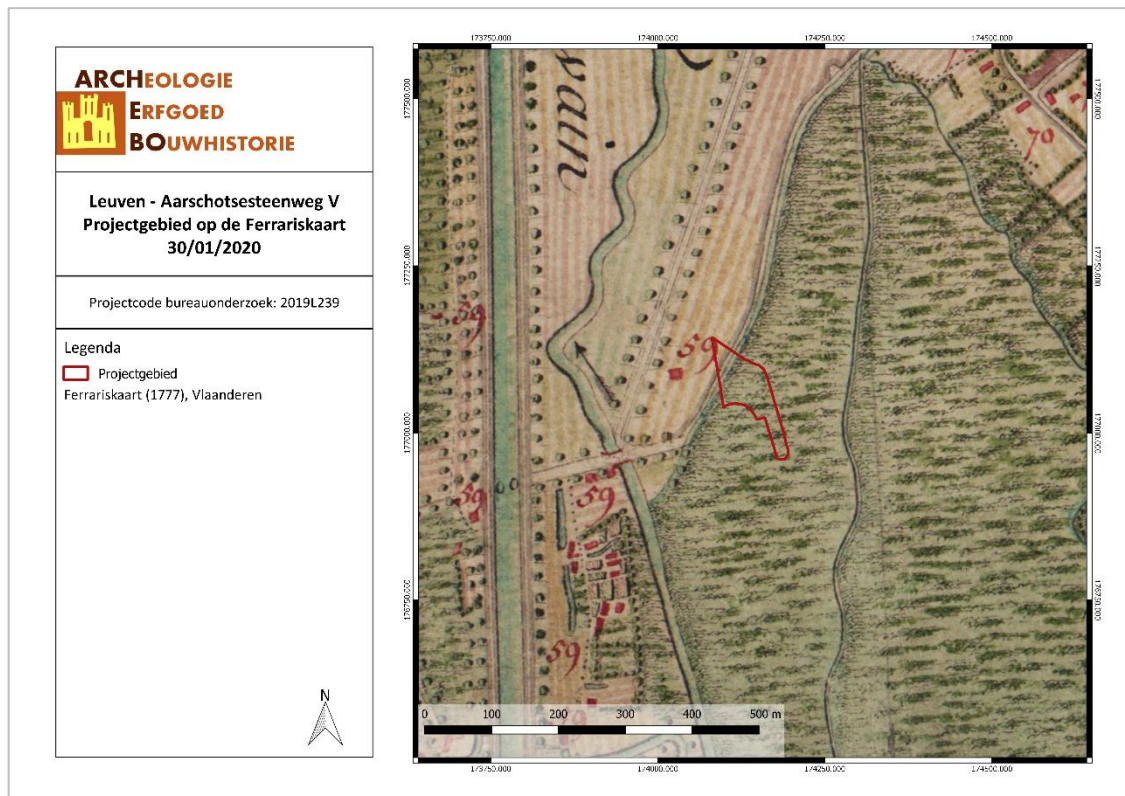
Op de Villaretkaart (1745 – 1748) is het terrein te zien tussen de velden. Het terrein wordt doorkruist door twee wegen. Op de Ferrariskaart (1777) ligt het projectgebied grotendeels binnen moerassig gebied. Ook hier zien we de meest noordelijke weg van de Villaretkaart over het terrein lopen. Nu loopt er ook een beek of rivier (aftakking van de Dijle) langs deze weg. De noordwestelijke punt, voorbij de weg, is gelegen binnen akkerland. Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840), de Vandermaelenkaart (1846-1854), de Popp-kaart (1842-1879), de topografische kaart van 1873 en alle moderne kaarten erna wordt dezelfde situatie weergegeven. De eerste bebouwing, zoals de huidige afvalverwerkingsbunkers, verschijnt pas op de topografische kaart van 1989. Deze bebouwing moet er dus gekomen zijn tussen 1981 en 1989.

Ook op de orthofoto's wordt dit beeld bevestigd en zien we pas bebouwing verschijnen op de orthofoto van tussen 1979 – 1990. Op de orthofoto van 2000 – 2003 zien we hoe het terrein haar huidige vorm krijgt als afvalverwerkingsbedrijf EcoWerf.

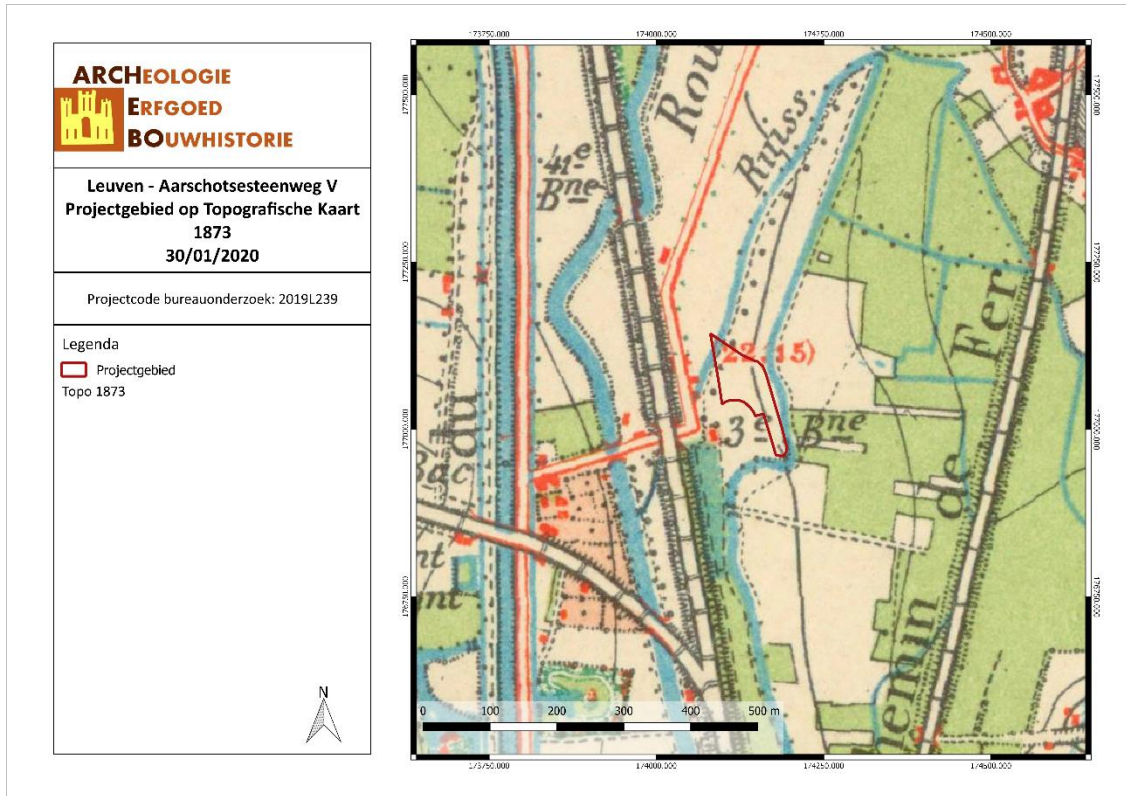
LEAA/20/01/30/8 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)

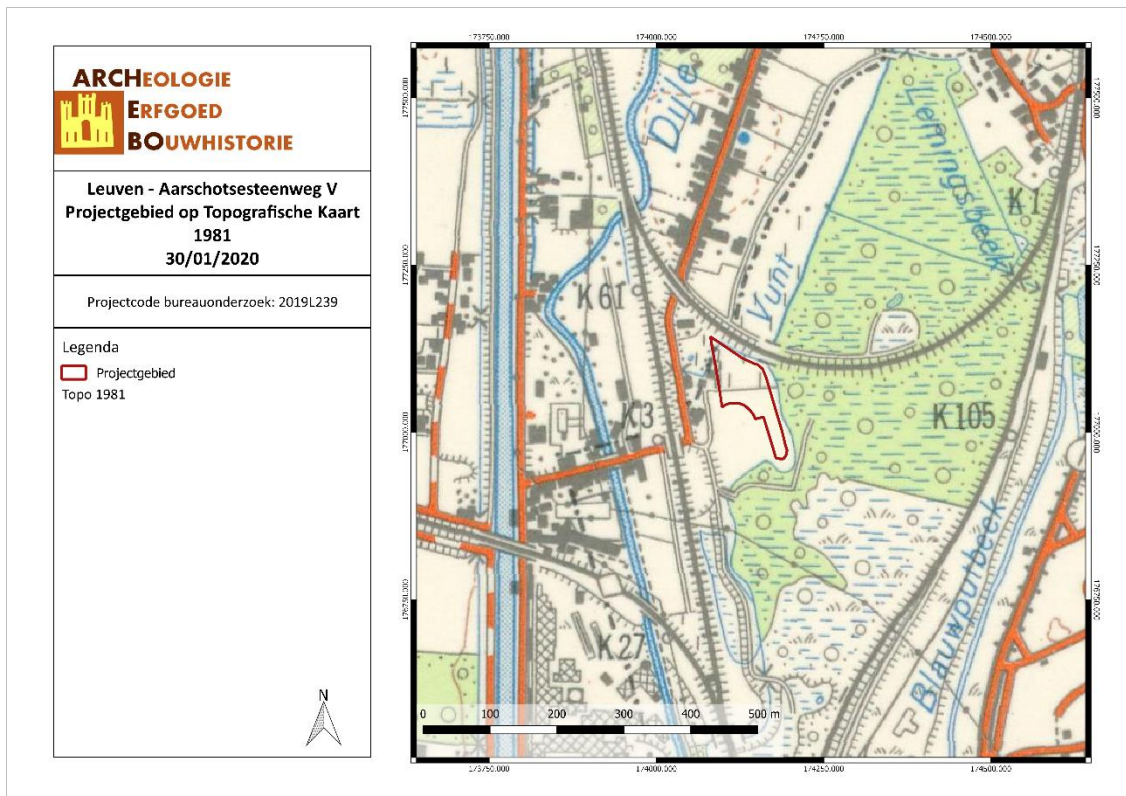
LEAA/20/01/30/9 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)

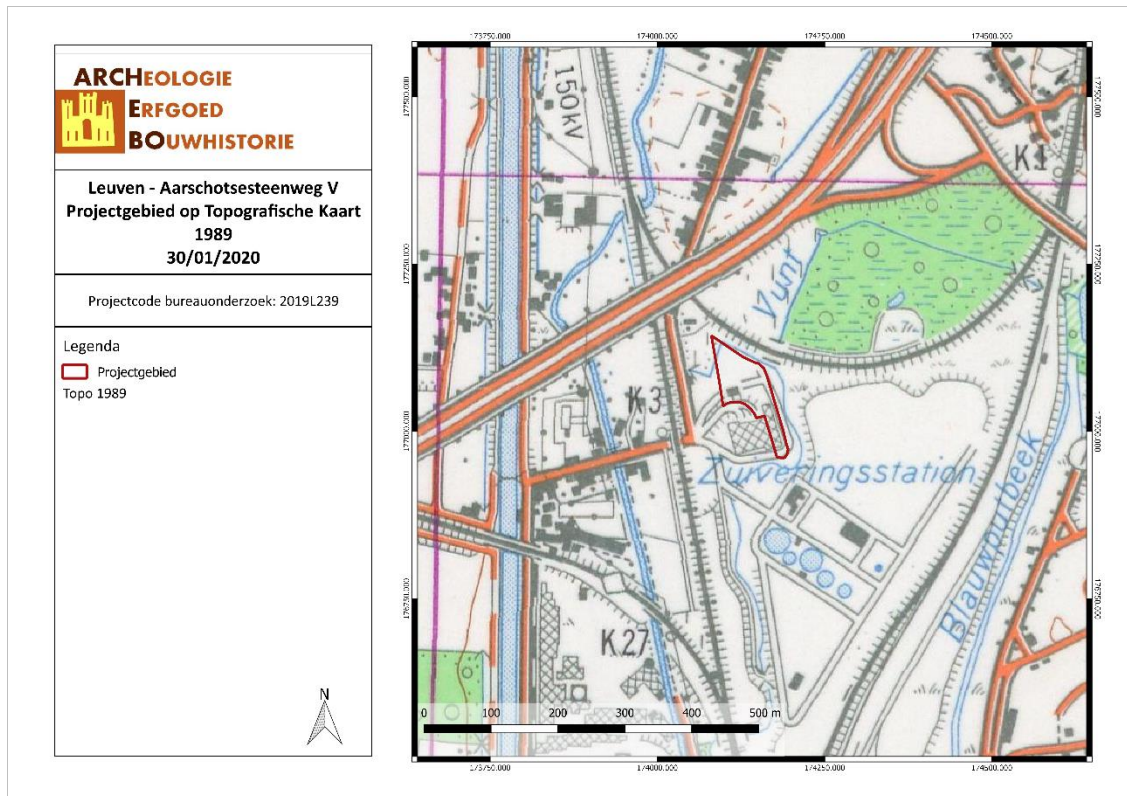
LEAA/20/01/30/10 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2020)

LEAA/20/01/30/11 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2020)

LEAA/20/01/30/12 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2020)

LEAA/20/01/30/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (Geopunt, 2020)

LEAA/20/01/30/14 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (Geopunt, 2020)

LEAA/20/01/30/15 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 2000-2003 (Geopunt, 2020)

2.4 DATERING EN SITUERING VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Het projectgebied ligt aan de Aarschotsesteenweg, ten noorden van huisnummer 212 in Wilsela, een deelgemeente van de gemeente Leuven (Vlaams-Brabant). De archeologienota is opgesteld n.a.v. de sloop van de bestaande bebouwing en de verwijdering van de aanwezige verhardingen. Vervolgens zullen enkele nieuw gebouwen opgetrokken worden.

Volgens de 18de-eeuwse cartografische bronnen is het projectgebied in deze periode onbebouwd. De eerste bebouwing verschijnt pas op de topografische kaart van 1989. Deze eerste bebouwing, zoals de huidige afvalverwerkingsbunkers moet dus gebouwd zijn tussen 1981 en 1989.

De CAI toont binnen een straal van 1km verschillende vondsten. Het betreft sporen van een 17de-eeuwse verdedigingslinie (CAI 208952), puin van een klein zeer eenvoudig Romeins gebouw, scherven, bronzen voorwerpen, spijkers en dierlijk bot uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 3447), afslagen uit het Mesolithicum, een afslag van een gepolijst stuk uit het Neolithicum en Middeleeuws aardewerk (CAI 157581), afslagen uit het Mesolithicum, afslagen en een spitskling uit het Neolithicum en Middeleeuws aardewerk (CAI 157583), vier bunkers uit de verdediging 2de lijn van de KW-linie (CAI 165283, 165284, 165286 en 165287), één 1 kling uit de Steentijd (CAI 971), een gepolijste bijl met bruin-gele patina en een spits-dunnekkige bijl met ovaalvormige doorsnede en min of meer steil gezette boorden uit het Neolithicum (CAI 953), een gebroken microkling in silex uit de Steentijd (CAI 209529), een pijlpunt met staart en vleugeltjes uit de Bronstijd, een 15-tal fragmenten aardewerk uit de Midden-IJzertijd en sporen van een burcht uit de Volle Middeleeuwen (CAI 951), silex artefacten uit het Midden-Paleolithicum, meer dan 100 werktuigen in silex, wommersom en glimmerzandsteen uit het Laat-Mesolithicum, een gepolijste bijl, een bladvormig pijlpunt en een gesteelde en gevleugelde pijlpunt uit het Neolithicum, aardewerk, weefgewichten/spinschijfjes, natuursteen, organisch materiaal, verbrande huttenleem en sporen van een hoogtenederzetting uit de Midden-IJzertijd, sporen van een wal uit de Late IJzertijd en aardewerk uit de Romeinse Tijd (CAI 1647), schrabbers, een klingschrabber, een hoesteker, een microlithische spits, een afgeknotte lemmer en een boortje uit silex, Wommersom en ftaniet uit het Vroeg-Mesolithicum, maalsteenfragmenten en een paar verkoolde graankorrels, een halve parel in bruinrode barnsteen, een slingersteen (39x25mm) en handgevoemd aardewerk uit de Late IJzertijd en een paar scherven uit de Romeinse Tijd (CAI 3443), een bunker uit de verdediging 1ste lijn van de KW-linie (CAI 165082), een 20ste-eeuwse bunker (CAI 165083), lithisch materiaal uit de Steentijd (CAI 1446), sporen van een 18de-eeuwse site met Walgracht (CAI 212236) en tenslotte de 18de-eeuwse Sint-Martinuskerk (CAI 2474).

3 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

3.1 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er in het projectgebied pas bebouwing aanwezig was van tussen 1981 en 1989. Er is geen bebouwing gekarteerd op cartografische bronnen van de 18de eeuw of op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840), de Vandermaelenkaart (1846-1854) en de Popp-kaart (1842-1879), de topografische kaart van 1873 en moderne kaarten. Ook de orthofoto's tonen pas verandering tussen 1979 en 1990.

2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het onderzoeksgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de cartografische en historische bronnen kunnen geen voorspellingen gegeven worden voor de te verwachte structuren of constructies op het projectgebied.

3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Het projectgebied is grotendeels verhard. Slechts enkele stroken langs de grenzen van het projectgebied zijn onverharde zones. Alle gebouwen en units zullen een gelijkaardige verstoring kennen als de voormalige verharding en gebouwen. Enkel de vergister zal een diepere verstoring kennen tot 4 meter diep. Echter dit is op een zeer beperkte oppervlakte van slechts 20m².

3.2 POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING EN AFWEGING VERDER ONDERZOEK

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het projectgebied gelokaliseerd is op een historische en archeologisch onbelangrijke locatie. Gezien de ligging op historisch natte (moeras en veen) gronden, is er geen verwachting naar archeologische sites. Het potentieel op kennisvermindering is miniem. Bovendien werd de bodem verstoord door het plaatsen en verwijderen van bebouwing tijdens de tweede helft van de 20ste eeuw en in de loop van de 21ste eeuw. Het terrein is tegenwoordig grotendeels verhard. De toekomstige werken zullen grotendeels dezelfde reeds verstoorde bodem opnieuw verstoren.

3.3 SAMENVATTING

De opdrachtgever plant de sloop van de bestaande bebouwing en het verwijderen van de aanwezige verharding. Vervolgens zullen enkele nieuw gebouwen opgetrokken worden. Historisch en archeologisch gezien ligt het projectgebied in een zone gekenmerkt door een laag potentieel op kennisvermeerdering doordat het zich bevindt op historisch natte (moeras en veen) gronden en het terrein reeds grotendeels is verstoord door de huidige bebouwing en verharding.

De kosten-baten analyse is ontoereikend voor dit project. De archeologische en historische waarde van het terrein wordt niet genegeerd maar gezien de resultaten van het bureauonderzoek is er slechts een kleine kans op kennisvermeerdering. Daarom wordt aangeraden om het gehele plangebied vrij te geven voor de geplande werken.

4 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

- Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert en Alexander Doucet. "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven – EcoWerf (Nieuwe Hal)". Archeologienota. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, augustus 2019.
- Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert, Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers, en Alexander Doucet. "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg III". Archeologienota. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, september 2018.
- Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert, Emma Keersmaekers, Kevin Bouckaert, en Alexander Doucet. "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg EcoWerf IV". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, november 2018.
- Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix, Nathalie Pil, Annelien Sys, en Evelien Audenaert. "Archeologienota Leuven - Aarschotsesteenweg EcoWerf". Verslag van Resultaten. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, juni 2017.
- Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix, Annelien Sys, Evelien Audenaert, en Kevin Bouckaert. "Archeologienota met beperkte samenstelling Leuven - Aarschotsesteenweg Ecowerf II". Verslag van Resultaten. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, april 2018.
- Datema, R. "N19 Leuven, hertracering Aarschotsesteenweg ter hoogte van Duitse Brug (KW05)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, januari 2017.
- Dierckx, Lies. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Wilsele, Aarschotsesteenweg 88". Verslag van Resultaten. Gent: ABO nv, oktober 2016.
- Dirix, Evelien. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Bornestraat te Wilsele (Leuven, prov. Vlaams-Brabant)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Hasselt: ABO nv, oktober 2018.
- Hagen, Julie. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Jan Van Bouwelstraat te Kessel-Lo, Leuven (Vlaams-Brabant)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Aartselaar: ABO nv, december 2017.
- Hagen, Julie. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Jan Van Bouwelstraat te Kessel-Lo, Leuven (Vlaams-Brabant) - PvM". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Aartselaar: ABO nv, december 2017.
- Swaelens, Christine. "Archeologienota met beperkte samenstelling Wilsele - Pellenberg". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Gent: BAAC Vlaanderen bvba, april 2017.
- Swaelens, Christine. "Archeologienota met beperkte samenstelling Wilsele - Pellenberg". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Gent: BAAC Vlaanderen bvba, juni 2017.
- Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.
- Vander Cruyssen, Margot. "Archeologienota met beperkte samenstelling - E314 Wilsele: Verslag van Resultaten". Gent: BAAC, januari 2018.
- Vanmontfort, Bart. "Archeologienota met beperkte samenstelling Wilsele Bornestraat 2". Archeologienota. Leuven: KULeuven - eenheid prehistorische archeologie, februari 2017.
- Vermeersch, Jeroen, en Jonathan Huizer. "Viaduct Wilsele fase 2, Wilsele (gemeente Leuven)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, februari 2017.

5 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2020).....	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020).....	6
Figuur 4: Huidige toestand (Interleuven, 2019).....	8
Figuur 5: Toekomstige toestand (Interleuven, 2019).....	8
Figuur 6: Grondplan van vergistingsinstallatie, schaal 1/50 (Interleuven, 2019)	9
Figuur 7: Hoogteprofiel van het projectgebied (Geopunt, 2020)	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2020)	10
Figuur 9: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (DOV, 2020)	11
Figuur 10: Situering van het projectgebied en de archeologische data op de basiskaart (CAI, 2020)	15
Figuur 11: Situering van het projectgebied en de erfgoedkundige data op de basiskaart (IOE, 2020)	15
Figuur 12: Situering van het projectgebied en de archeologienota's en nota's (CAI, 2020)	16
Figuur 13: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)	21
Figuur 14: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)	21
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2020)22	
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2020)22	
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2020)23	
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1971 (Geopunt, 2020).....	23
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (Geopunt, 2020)	24
Figuur 20: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 2000-2003 (Geopunt, 2020)	24

6 PLANNENLIJST

LEAA/20/01/30/1 - Digitale aanmaak	6
LEAA/20/01/30/2 - Digitale aanmaak	6
LEAA/20/01/30/3 - Digitale aanmaak	10
LEAA/20/01/30/4 - Digitale aanmaak	11
LEAA/20/01/30/5 - Digitale aanmaak	15
LEAA/20/01/30/6 - Digitale aanmaak	15
LEAA/20/01/30/7 - Digitale aanmaak	16
LEAA/20/01/30/8 - Digitale aanmaak	21
LEAA/20/01/30/9 - Digitale aanmaak	21
LEAA/20/01/30/10 - Digitale aanmaak	22
LEAA/20/01/30/11 - Digitale aanmaak	22
LEAA/20/01/30/12 - Digitale aanmaak	23
LEAA/20/01/30/13 - Digitale aanmaak	23
LEAA/20/01/30/14 - Digitale aanmaak	24
LEAA/20/01/30/15 - Digitale aanmaak	24